

JULIA BURGERS-DROST

En de bruid huilde

Z&K

Uitgeverij Zomer & Keuning

Post!! Een levensteken van ‘buiten’ de gehate muren.

Terèse Elsinga drukt de twee enveloppen tegen haar hart. Ze is alleen. Degene met wie ze de ruimte door de nood gedwongen deelt, heeft bezoek.

De ene brief is van haar vriendin; ze herkent het handschrift. Trouwe Loekie. Ze wist zeker dat er niemand op de aarde rondwandelde die haar zo goed kende als deze vriendin.

Aarzelend scheurt ze de andere envelop open. Van oom Brinkman. Wat kon die haar te schrijven hebben?

Slechts eenmaal eerder was er een briefje van hem gekomen, waarin hij tot in details beschreef hoe ziek tante Alie was geweest en hoe moedig ze zich tot aan haar stervensuur had gehouden. Tante Alie... Terèse huivert. Ze had nooit gehouden van de vrouw die anderen met haar scherpe tong veroordeelde tot er niets meer van overbleef. Ze had Terèse verweten dat deze schuldig was aan haar hartklachten. Langzaam vouwt Terèse de brief open. Haar ogen vliegen over de regels.

Mijn lieve Treesje,

Misschien verbaast het je een brief van je oude oom te krijgen. Als ik daartoe in staat was geweest, had ik je vaker geschreven. Denk dus niet dat ik niet met je meeleeft. Door de ziekte van tante Alie was ik gebonden. Je weet hoe ze was en dacht.

Nu ze niet meer hier is, heb ik niemand met wie ik vertrouwelijk kan praten. Het gaat niet goed met me, Trees. Mijn gezondheid gaat hard achteruit. Ik schrijf je vanuit een revalidatieoord. Ik ben namelijk gedeeltelijk verlamd geraakt en kan mezelf maar moeilijk redden. Als tante Alie dat eens had geweten, want ik was een rots in haar ogen. Het schrijven vermoeit me, lieve kind, dus kom ik snel to the point. Ik wil namelijk naar huis. Al schrijvende bedenk ik dat deze woorden ook de jouwe zullen zijn. Hoe frappant.

Helaas mag ik niet meer zelfstandig wonen. Maar ik, eigenwijze man die ik ben, wil sterven tussen mijn eigen muren, te midden van mijn boeken! Voel jij ervoor om mij de tijd die mij rest te komen verzorgen? Huishoudelijke hulp is aanwezig. En ook zal er dagelijks de een of andere zuster komen om het nodige te doen. Het gaat me om de persoonlijke dingen die ze mij niet kunnen schenken. Een goed gesprek en luisteren naar muziek. Je zou me naar de kerk kunnen begeleiden. Met jou in mijn omgeving zou mijn toestand draaglijk zijn, want we kennen elkaar, Trees. Ik heb lang over jouw situatie nagedacht. Je zult, zodra je naar huis mag, het liefst een nieuwe omgeving zoeken, lijkt me. Bij mij kun je op adem komen. We kunnen praten en ik zal naar je luisteren, Trees, en een beetje over je vaderen. Zou je dat willen? Schrijf me gauw. Ik ben doodsbenuwd dat ze me in een of andere kliniek stoppen. Gelukkig zijn mijn hersens onbeschadigd gebleven na de attaque die me trof. Ik versla met schaken hier menig jonge kerel!

We kunnen elkaar ten dienste zijn, Trees. Je kunt rekenen op een forse vergoeding.

Ik wens je alle sterkte met je laatste dagen daar. Weet dat ik dagelijks voor je bid en ook voor dat stiefbroertje van je. Ontvang een hartelijke groet van je oude oom,

Cornelis Brinkman

Terèse laat de brief zakken. Wonen bij oom Brinkman. Het zal wel vreemd zijn om daar te vertoeven zonder de altijd nadrukkelijk aanwezige tante Alie. Moet ik er nog over nadenken? peinst Terèse. Is dit aanbod niet zoveel als een geschenk uit de hemel?

Als een berg zag ze er tegenop om naar haar flatje in de Vogelbuurt terug te keren. Op Zwaluwstraat 15 woonde ze daar: ooit een plekje waar ze gelukkig was geweest. Dat ze zou gaan verhuizen, was in haar gedachten in de tijd dat ze hier was tot een feit uitgegroeid. Zorgvuldig vouwt ze de brief van oom Brinkman op. Ze neemt zich voor om snel terug te schrijven.

De brief van Loekie heeft een voorspelbare inhoud.

Lieve Trees,

Wat vliegen de dagen. Nou ja, voor jou misschien niet, maar dat wordt spoedig anders, meid! Kop op.

Ik heb het razend druk gehad. De kinderen zijn ziek geweest. En dat terwijl ik van plan was om jam te maken. De bessentijd was nauwelijks voorbij toen de pruimen rijp waren. Ik kwam handen tekort. Zodoende dacht ik: zou jij zin hebben om een tijdje bij ons te komen wonen? Gewoon voor de gezelligheid, om weer te wennen aan het gewone leven, als je begrijpt wat ik bedoel. Bart vindt het ook een prima idee. Hij zei: waar zou ze beter kunnen acclimatiseren dan bij ons om zich voor te bereiden op een nieuw begin? Een schat is-ie toch, hè, die Bart van mij. Hij zei mij dat ik jou moest schrijven dat wij beiden broer en zus voor je zijn.

Terèse veegt steeds langs haar ogen. Ze had het huilen en iedere andere vorm van emotie leren bedwingen. Wie kon het hier schelen dat je verdriet had?

Loekie en Bart waren voor haar de enigen geweest die haar toen niet hadden laten vallen.

Ze had gehoopt op een aanbod zoals Loekie nu deed, maar de brief van oom Brinkman was ertussen gekomen!

Het idee in de rustige bungalow van de oude heer te komen wonen, trekt haar meer dan bij het woelige gezinnetje van Loekie in te trekken. Bovendien woonde oom Brinkman ver van de plek waar ze zich ooit thuis voelde. Niemand in het stille, Veluwse dorp zou weten dat de nicht van meneer Brinkman een ‘verleden’ heeft.

Terèse klemt haar lippen stijf op elkaar. Was ze eens moedeloos en wanhopig en wenste ze niet meer te hoeven leven, nu welde een nieuwe lust tot daden in haar op. Ze had het er onlangs met de predikant over gehad. Een nieuw begin was in vele opzichten mogelijk! Bovendien kon je in Jezus Christus een vernieuwd leven aangaan. Hij veroordeelde niet. Hij zou de enige zijn Die begrepen had dat haar ‘daad’ er een uit liefde was voor de naaste. Ook al werd je door de

wet veroordeeld tot wat haar was overkomen.

Vergeven worden: Terèse staart naar een muur waar haar kamergenote een poster heeft opgehangen die ze met haar ogen gesloten zou kunnen beschrijven. Een rij mannen in werkkleding, zittend op een zware balk met onder hen kantoren in aanbouw. Ze nuttigen hun lunch, hoog boven de aarde.

Vergeven worden: weer branden de tranen.

Als je zelf niet kon vergeven, zou God je dan wel die begeerde verlossing willen schenken? Ze zou toch eerst zelf moeten vergeven en dat kon ze niet. Ze wilde het niet. Hoe de predikant ook praatte!

Haar besluit stond vast. Het werd oom Brinkman, maar eerst zou ze enkele dagen naar Loekie gaan. Met al de liefde die in haar was, zou ze hem verzorgen. Had ze maar geweten dat hij ziek was geworden! Na de hatelijke brief, vol verwijten, geschreven door tante Alie, had ze zelf geen contact meer willen zoeken.

Haar vader was een Brinkman en hij was dol op zijn broer. Samen met hem, oom Brinkman, had ze haar moeder naar haar laatste rustplaats gebracht. Een week daarna waren die ellendige, zware deuren achter haar op slot gedraaid.

Een brede zonnestraal glijdt door het hoge venster; een kleine troost van buitenaf. Terèse zet beide voeten als een symbolisch gebaar op de lichte plek op de vloer. Ze wil, kan en zal leven! Ze balt beide vuisten. Ze recht haar schouders.

Wat de wet ook had gezegd, ze wist dat ze niet anders had gekund.

‘Zeg maar wat je eerst wilt, Trees. Ik heb de hele dag de tijd. Bart, die lieverd, heeft speciaal voor jou een vrije dag genomen. Zolang ik maar geen deuk in de auto maak, is alles goed!’

Terèse knippert met haar ogen tegen het felle zonlicht. ‘Ik wil maar één ding, Loekie. Snel weg van hier. Breng me maar naar de Zwaluwstraat.’ Terèse voelt achter haar ogen tranen branden. Kon ze maar eens ouderwets huilen.

Loekie legt een hand op die van de jonge vrouw naast haar. Het is dezelfde Trees niet meer, vindt ze. Ze was er anders ingegaan dan er uitgekomen. Vroeger was het blonde haar zorgvuldig geknipt naar de laatste mode. Een piekfijn dametje was Trees. Op en top een juffrouw die op een bank werkte. Het liefst zou ze Trees meeslepen naar een kapper en een paar leuke nazomerkleren voor haar kopen. Maar Bart, die lieverd, had het beter geweten. Trees zou zelf moeten aangeven wat ze wilde, had hij gevonden. 'Niet voor een ander denken en rege-len, meisje!' had hij gezegd. 'De Zwaluwstraat. En dan?'

Terèse moet wennen aan wat op haar afkomt: het snelle stadsverkeer en het losse en vrije van de mensen op de trottoirs. 'Wat kan een jaar lang zijn, Loekie. Eh, en dan?'

Schuw en gebogen loopt Terèse even later naast haar vriendin van de auto naar de flat. Als ze maar niemand tegenkwam in de lift of op de galerij.

Loekie kwebbelt honderduit. 'Ik heb voor je huisje gezorgd. Alle plan-ten doen het nog. Het ruikt er fris. En als je werkelijk naar je oom wilt, blijf ik ervoor zorgen, zolang je wilt!'

Ze opent de deur voor Terèse, die moet vechten om over de drempel te stappen. 'Ik zeg de huur op. De boel doe ik van de hand en de kle-ren gaan naar Polen. Ik wil ver weg, Loekie!'

Loekie trekt Terèse naar binnen en neemt haar, zodra de deur in het slot is gevallen, in haar armen. Dan komen eindelijk de verlossende tranen. Er moeten twee zakdoeken aan te pas komen en dan pas lijkt de bron gedroogd. 'Kom, ik zet koffie voor ons beidjes en dan gaan we plannen maken,' zegt Loekie. 'En ik breng je hoogst persoonlijk naar oom Brinkman, reken maar. Mocht het niet uitkomen, dan doet Bart het wel.'

Automatisch vult Terèse aan: 'Die lieverd!'

Terwijl Loekie in de keuken bezig is, drentelt Terèse door de kleine woning, die zes hoog ligt. Missen zou ze de flat niet! Slechts heel wei-nig wilde ze het nieuwe leven in meenemen. De familiefoto's, ook al

keek ze er nooit naar. En een paar dingen die van haar moeder waren geweest.

‘Ik koop andere kleren, Loekie!’ roept ze overmoedig, als ze een blik in haar kledingkast heeft geworpen. ‘Ik doe al die stijve rokjes weg en die stomme truitjes. Ik schaf me wat anders aan: spijkergoed en wijde blouses. En platte schoenen. En ik wil geen “Trees” meer heten. Ginds noemden ze me “Terèse” en ik heb het maar zo gelaten. Het wende snel.’ Ze rukt een aantal kledingstukken uit de kast. Haar houding is strijdlustig. Met een zwaai worden de rokjes en bloesjes op de grond geworpen. Terèse vat post voor de passpiegel, waar ze ooit iedere ochtend voor stond te draaien. Om te kijken of er geen naadje los was en of er geen rokklusje boven de ceintuur uit piepte.

Deels geamuseerd slaat Loekie Winter haar vriendin gade. Maar buiten dat is ze voor een deel ook ongerust. Iemand in Trees’ omstandigheden diende professionele hulp te hebben. En begeleiding om haar plekje in de maatschappij te heroveren. Trouwe Trees, die door anderen toedoen in de misère was gekomen.

‘Als mijn moeder niet gestorven was, Loekie, zou alles anders zijn geweest. Ik zou me voor haar opgeofferd hebben. Mezelf weg hebben gecijferd. Mamma gaf zichzelf immers ook altijd aan de zwakkere? Wel, nu is ze er niet meer. Terwijl ik juist voor haar, om haar te beschermen...’

Loekie is al naast haar. ‘Toe, niet doen, lieverd: verder niet meer over uitweiden. Het helpt immers niets? Je deed wat je dacht dat goed was. Toe, Trees, kijk niet zo!’

Opeens rustig antwoordt Trees: ‘Je hebt volkomen gelijk, Loekie. Ik heb de tijd gehad een en ander goed te overdenken. Ik ga het roer omgooien. Ik ben “Terèse” af. En “Trees” is voor mij zo iets als dood. Het gaat in de toekomst “Terrie” worden. Doe me een plezier, probeer de naam eens?’ Over een arm vol rokjes heen is daar een smekend gezichtje van de jonge vrouw. Onzeker, en vragend om steun en begrip.

Loekie slikt een brok weg. ‘Terrie?’ zegt ze aarzelend. Ze knikt langzaam. ‘Het past best bij je. Het is moderner dan “Trees”. Een nieuwe tijd, een nieuwe naam. Een goed idee: Terrie!’

Ze lachen als vanouds en het werkt bevrijdend op Terrie Elsinga. ‘Ik ben zo blij dat ik een paar dagen bij jou op verhaal kan komen! Gelukkig ken ik bijna niemand in jullie omgeving. Maar wat als je ouders komen, of je broer?’

Loekie doet daar luchtig over. ‘Je bent overspannen geweest na de dood van je moeder. Er is een breuk ontstaan tussen jou en Niek. Heus, het komt vaker voor dat na het sterven van de ouders broers en zussen van elkaar vervreemden. Niek is een stuk jonger dan jij en leidt een ander leven. Nee, daarover hoef je niet bezorgd te zijn. Hopelijk blijven we de komende week van welk bezoek dan ook verschoond. Dat zou wel zo gemakkelijk zijn!’

Terrie is blij als ze korte tijd later weer in Loekies auto plaats kan nemen. De wereld om haar heen kwam bijna bedreigend op haar af. Zo vol gedachten zat haar hoofd. En ze kon er geen kant mee op. Loekie was een schat, maar echt begrijpen deed ze haar niet. Het was ook zo moeilijk om weer te geven wat er door je heen ging als je een stempel op een blad in je levensboek gedrukt kreeg. Een getekende: zo voelde ze zich. Zou dat ooit veranderen?

Het drukke gezinsleven bij de familie Winter vermoeit Terrie meer dan ze wil toegeven. Bart, ‘die lieverd’, is bijzonder zorgzaam voor haar. Hij gaat op de fiets naar zijn werk, zodat Loekie over hun auto kan beschikken.

De eerste dag van haar verblijf had Terrie slapend doorgebracht. Het ontwaken had haar moeite gekost, net of ze door het rusten nog vermoeider was geworden.

Maar nu, na drie dagen, voelde ze zich weer een beetje de oude. Loekie en Bart deden hun best zich niet te verspreken. Het ‘Terrie’ klonk al bijna vertrouwd.

‘Morgen gaan we naar je oom. Als je werkelijk je koffers met nieuwe kleren gevuld wilt hebben, zullen we heus vandaag moeten gaan winkelen!’ Met die woorden maakt Loekie haar vriendin wakker, na een vrolijk ‘goede morgen’ geroepen te hebben.

Terrie wrijft de slaap uit haar ogen. ‘Wat een onvoorstelbare weelde: ontbijt op bed. En opstaan op je eigen tijd. Ik las als kind dolgraag kostschoolverhalen en smulde van de sfeer. Hoe strenger het regime, hoe spannender, vond ik altijd. Maar nu denk ik daar anders over!’

Ze drinken samen thee en ontbijten in alle rust. Richard is naar school en de jongere Rietje is door haar vader naar de peuterspeelzaal gebracht.

‘Het is zo’n mooie nazomer, Terrie. Laten we het er vandaag van nemen. Bart vangt tussen de middag de kinderen wel op. Dan gaan wij naar een stad om te winkelen en kiezen een plek uit waar we beiden onbekend zijn. Wat dacht je van Arnhem? Het is iets verder rijden, maar dat maakt niets uit. Kom, sta op!’

Loekies humeur werkt aanstekelijk op Terrie, die nog steeds vecht tegen wisselende stemmingen, ingegeven door verwarde gevoelens. Al die herinneringen: ze staan gegrift in haar hoofd en haar hart.

Terwijl Terrie langzaam opstaat, laat Loekie het bad vollopen. Ze strooit kwistig met het badzout waar ze anders zo zuinig mee is. Ze heeft zo’n medelijden met Trees. In gedachten verbetert ze zichzelf: met Terrie dus. Ze moest dat medelijden niet laten merken, want Terrie zou wegschrompelen. ‘Uw bad is gereed, dame!’

In een kort nachthemdje gekleed duikt Terrie achter haar op. Ze snuift verrukt de zware bloemengeur op.

‘Neem de tijd, ik heb beneden nog van alles op te ruimen. Zeg, verbeeld ik het me of ben je iets molliger geworden? Het staat je goed. Je was veel te mager.’ Kritisch glijdt Loekies blik langs Terries lichaam. ‘Ik zou eerder verwacht hebben dat je zou zijn afgefallen!’

Terries lach klinkt oprecht ontspannen. Ze probeert met een teen de temperatuur van het water. ‘Weet je dat het me geen zier meer kan

schelen, al was ik tien kilo zwaarder geworden. Sinds ik eh, vrij ben, denk ik over veel zaken anders dan vroeger. Oh, wat een heerlijk bad, Loekie!

Zingend loopt Loekie de trap af, dankbaar dat ze iets van de pijn die Terrie met zich meedraagt, kan verzachten.

Op het dak van een parkeergarage vindt Loekie een plaatsje. 'En, heb je er nog zin in?' Ze zet de motor af en kijkt onderzoekend in het gezicht van haar passagier.

'Ik geloof dat ik ontzettend veel zin heb. Ik voel me zo vrij. Het is net of je vakantie hebt, terwijl bijna alle andere mensen moeten werken.' Loekie schuift de parkeerkaart zorgvuldig in een zijvakje van haar tas. 'Kom op dan, meid!'

Gearmd benen ze richting warenhuis, dat via de lift in de parkeergarage gemakkelijk is te bereiken.

'Wil je ook nog naar een kapper?' Loekie kijkt neer op het halflange haar van Terrie, als ze op de roltrap achter haar staat.

'Ik laat het groeien. Wie weet kweek ik op den duur een Grace Kelly kapsel. Dat korte koppie hoort bij die ander; bij Trees. Misschien moet het bijgepunt worden!' Terrie geniet van wat ze ziet. Wat was het lang geleden dat ze zo onbekommerd had kunnen winkelen.

'Kom, er zijn meer zaken in de stad, Terrie. Of wil je hier kleren kopen?' Terrie wil naar een boetiek. Op straat speelt een orgelman liedjes in driekwartsmaat. Terrie krijgt kriebels in haar voeten. Ze zou zo om het orgel heen willen walsen. Ze knijpt Loekie onzacht in een arm. 'Het is net of we lang, lang geleden op schoolreisje zijn, Loek!'

Het wemelt in de straat van de boetieks. Terrie deinst terug voor de zaken waar 'stamp-stamp' muziek naar buiten wordt gesmeten. 'Die zaak ginds lijkt me wel wat. Dat is iets tussen een boetiek en wat sportiefs in,' tracht ze het pand waar ze voor staan te omschrijven.

De winkeljuffrouw begroet hen vriendelijk en duikt niet meteen op de potentiële klanten af.

Uit een luidspreker komt beschaafde muziek. ‘Hier hangen enige dingen!’ mompelt Loekie.

Terrie grabbelt tussen de bloezen en heeft snel haar keus gemaakt. ‘Deze is ruim vallend en vrolijk van kleur. En het is een goede stof. Ik ga passen!’

Opeens is de juffrouw naast haar. ‘Ga gerust uw gang, mevrouw.’ Loekie kijkt haar peinzend aan.

Ze verbaast zich erover als ze Terrie hoort vragen: ‘Wilt u voor mij een paar pantalons zoeken en ook graag een spijkerbroek?’ Terrie noemt vlot een maat die er een meer is dan een jaar terug.

Loekie trekt een krukje in de ruime paskamer naar zich toe. ‘Wat staat dit soort kleding je enig, Terrie. Je bent compleet iemand anders. Je moet dat sjieke pak ook eens proberen. Ik bedoel dat uit de etalage.’

De winkeljuffrouw is al weg. Ze bedient de twee op hun wenken.

Aarzelend komt Terrie de paskamer uit en staart in een grote spiegel naar zichzelf. Ze schudt haar hoofd.

‘Niet leuk?’ vraagt Loekie enigszins geschrokken, die met armen vol bloezen en broeken achter haar staat.

‘Jaja, het is wel leuk. Maar ik herken mezelf niet meer. Dit is zo’n andere stijl. Ik voel me er wel goed in, geloof ik.’

Beiden ontdekken dat de gehele collectie in de winkel qua kleur en model op elkaar is afgestemd.

Bij een vlot jasje paste zowel een broek als een plooirok. Terrie kon kiezen tussen bijpassende bloesjes en truien.

‘Eigenlijk wel slim!’ zegt ze een uur later, als ze met een aantal tassen weer in de warme nazomerzon staan. ‘Slim om een collectie harmonisch samen te stellen. Het is zo naar mijn zin, Loekie! Ik voel me, uiterlijk althans, jonger. Maar van binnen niet. Daar heerst chaos. Soms denk ik dat ik tachtig ben. Ik pas niet meer in mezelf,’ eindigt ze verward.

Loekie spant zich in om haar vriendin te volgen. ‘Dat komt wel weer,

lieverd. Zeg, wat een bagage hebben we. Laten we eerst koffie gaan drinken met iets ontzettend lekkers erbij!

De dag is zo lieflijk. Beiden zouden het jammer vinden als ze vroeg huiswaarts zouden moeten keren. 'We gaan naar een restaurant, ergens in de bossen. En dan kunnen we wat wandelen. Lijkt je dat wat?'

Het is niet moeilijk in de bosrijke streek te vinden wat ze zoeken.

Na een lichte maaltijd komt het vanzelf tot een gesprek. Het is goed toeven op de halfopen waranda, want veel gasten zijn er niet. Het seizoen is voorbij.

'Ik moet de dingen onder ogen zien. Ten eerste wil ik de flat kwijt. Gelukkig heb ik altijd een huurwoning gehad. Ik doe alles van de hand. Echt mooie spullen heb ik niet. En dat wat van mijn moeder was, staat ergens opgeslagen. Help me, Loekie, met het sorteren en ook met het wegdoen van alles. Als ik het alleen moet opknappen, ben ik bang terug te vallen in mijn oude ik.'

Loekie haast zich haar gerust te stellen. 'Natuurlijk knappen Bart en ik dat met je op. Bij ons kun je altijd terecht. Heb je nog contact met andere kennissen gehad? Je maakt me niet wijs dat iedereen je heeft laten zitten.'

De blik in Terries lichtbruine ogen versombert. 'Mensen schamen zich gauw voor je. Je bent een veroordeelde. Maar ik hoef geen medelijden. Ik heb enkelen zelf de bons gegeven: ex-collega's van de bank. John, Pia en de chef. Het is onmogelijk ooit met hen als gelijken om te gaan. En mijn broer wil ik nooit meer zien. Voor mij is hij dood. Hij is de schuld van alles. Hem kan ik niet vergeven. Ik moet me schuldig voelen, omdat hij...'

Loekies hand drukt de vingers van Terrie, die een servetje aan het versnipperen is. 'Stop!' Ze zegt het zacht maar dringend. 'Je begint een nieuw leven. Je zult bij je oom tot rust komen. Hij heeft je nodig en ik weet uit ervaring dat het fijn is als je nodig bent. Je leert jezelf weg te cijferen en krijgt er ongevraagd veel voor terug. En we spreken af dat

we elkaar regelmatig ontmoeten. Bij voorbeeld hier in Arnhem. Dat is voor ons beiden ongeveer even ver rijden. Zou je oom trouwens nog een auto hebben? Zeg, ben jij ook zijn erfgenaam?’

Terries ogen glijden naar de verte. Naar de glooiende heidevelden en de witte slingerpaadjes. Naar de groepjes berkenbomen waarvan het blad al aan het verkleuren is. Heel vaag en in een lichte nevel is de horizon gehuld. Zo verborgen als die verten is haar toekomst ook. ‘Oom Brinkman en tante Alie hebben geen kinderen. Mijn vader was het enige familielid van hem. Ik denk dus van wel. Maar echt welgesteld is oom Brinkman niet. Hij heeft zijn leven lang veel gereisd. Ze hebben er, zoals tante Alie altijd zei, goed van geleefd. Nee, veel valt er niet te erven. Bovendien hoop ik van harte dat de toestand van mijn oom verbetert. Zijn aanbod kwam op het juiste moment. Dat moest tante Alie eens weten. Ze haatte me zo’n beetje. Ik heb de familie te schande gemaakt. Ze schaamde zich ervoor via haar man aan een misdadigster verwant te zijn! Ik zou haar hartaanval op mijn geweten hebben. En ook de dood van mamma.’

Loekie reageert scherp. ‘Nogmaals stop! Je moeder had niet lang meer te leven. Dankzij jou heeft ze het ondanks haar ziek zijn goed gehad. Die Alie was een akelig soort mens, basta. Kom op, Terrie Elsinga, we rekenen af en gaan een stuk wandelen. Ik heb me daarnet voorgenomen tot op die heuvel daarginds te lopen. Ik wil weten hoe het er aan de andere kant van die heuvel uitziet.’

Terrie schuift haar voeten, die ze op een tweede stoel te rusten had gelegd, in de pas aangeschafte linnen flatjes. ‘Ik denk net als dat wat je nu ziet, maar dan andersom!’

Voldaan keren de twee huiswaarts. Terrie voelt zich doodmoe, alsof ze zware lichamelijke arbeid heeft verricht. Haar voldaan zijn is vermengd met het besef dat je door het aanschaffen van een stel andere kleren niet zonder meer een nieuw mens bent. Maar zou ze haar doel niet te hoog stellen? Soms had ze er spijt van de aangeboden vriend-

schappen van achter die muren van de hand te hebben geweest. Misschien hadden ze elkaar kunnen helpen. Ze vertikte het evenwel officiële begeleiding te accepteren. Ze wilde het alleen doen. Nou ja, alleen? Het lievelingsliedje van haar moeder was: Er is Een die je moeite ziet, kent al je stil verdriet, Een die je troost in je smart. Smart? Dat woord was haar vreemd. Ze associeerde het met muzikale smartlappen. Nu dacht ze daar anders over en wist ze de inhoud van het woord smart. Ze had de bitterheid geproefd. Nee, alleen hoefde ze niet te vechten. Ze wist wie haar ‘Medestrijder’ was.

2

Zorgvuldig vouwt Terrie de nieuwe kledingstukken op. Haar koffer blijkt te klein te zijn. Ze is genoodzaakt een en ander in de bij de aankopen verstrekte plastic tassen te vervoeren.

Loekie tikt licht op de half openstaande kamerdeur. ‘Lukt het een beetje, Terrie? Heb je hulp nodig?’

Terrie tuit haar lippen. ‘Als je een portie moed voor me hebt, houd ik me aanbevolen. Misschien loopt het ginds bij oom Brinkman allemaal spaak. Per slot van rekening weet hij dat ik nooit met tante Alie heb kunnen opschieten. Enfin, we zien wel.’ Terrie klikt de sluiting van de koffer dicht. Aarzelend komt dan: ‘Vind je mij niet erg bleek, vergeleken bij de mensen op straat, Loek? Is het niet net of ik – bijvoorbeeld lang ziek ben geweest?’

Loekie haast zich haar te verzekeren dat dat tot de waanideeën behoort. ‘Belof me dat je me geregeld belt!’ dringt ze aan. ‘Ik weet als enige wat er in je omgaat en hoe je denkt. Krop niet alles op. Dat is slecht, Terrie. Kom, dan gaan we naar beneden. Een kop koffie en de reis kan beginnen.’ Loekie neemt de koffer in een hand en rept zich de trap af.

Terrie, die achter haar aan loopt, denkt: Wat meisjesachtig is Loekie

toch nog. Je ziet haar het moederschap niet aan. Twee kinderen, en Richard is al een hele vent. Toen ik druk bezig was me bij mijn eerste baantje op de bank in te werken, stond zij al voor het altaar in een sprookjesachtige bruidsjacon.

‘De keuken is een puinhoop, maar Bart heeft beloofd op te ruimen. Wil je nog wat eten? Een stuk koek misschien?’

Terrie moet bekennen dat ze net zo nerveus is als toen ze voor het examen op school zat. ‘Ik heb wat kriebels in mijn buik, Loek.’

Loekie heeft in een mum van tijd twee koppen koffie klaar, snijdt een plak koek af en besmeert deze met een lik roomboter. ‘Dat gaat wel over. Alles gaat voorbij, meid. Kom, drink je kop leeg. Ik breng de koffer vast naar de auto.’

Terrie haast zich niet met het verorberen van het gebodene. Alsof ze onbewust een uitstel creëert.

Loekie kwebbelt opgewekt aan één stuk door.

Terrie luistert nauwelijks.

Pas als ze haar kopje tussen het andere – gebruikte – serviesgoed op het aanrecht zet, zwijgt Loekie. Ze slaat beide armen om Terrie heen. ‘Lieverd, tob niet zo. Heus, je zult zien dat het allemaal goed komt. Wie weet hoe dankbaar oom Brinkman voor je hulp is. Dat schreef hij toch ook? Dankzij jouw aanwezigheid kan en mag hij zelfstandig wonen. En de ene dienst is de andere waard. Zo, nu doorbijten! Hier, jij een tas. Dan neem ik die andere.’

En dan, opeens meisjesachtig giechelend, zegt ze: ‘Dag vieze keuken, ik hoop je in een keurige toestand terug te zien!’

De rit vanaf Loekies woonplaats tot aan het dorp aan de rand van de Veluwe, is Terrie veel te kort. Ze had liever een paar uur gereisd. Ze had nog zoveel om in gedachten te ordenen.

Zodra op een bord de naam van het dorp is te lezen, vindt Loekie dat Terrie moet gidsen.

‘Je moet buitenom gaan en een soort singel volgen. Rechtsaf nu.’

De omgeving straalt rust en vrede uit. Hoog opgeschoten maïs beneemt hier en daar het uitzicht. Weer verderop groeppen verschillende soorten bomen bijeen. Terrie weet te vertellen dat daar een pad begint dat naar de bossen leidt. 'Ik vond het als kind jammer dat de verhouding tussen tante Alie en mamma zo slecht was. Ik had dolgraag hier gelogeerd, weet je. Wat kan het toch raar lopen in je leven. Stop, we zijn er, Loek. Die bungalow is het.'

Loekie trapt op de rem en parkeert achter een auto waar zojuist een jonge man is uitgestapt. 'Zo te zien aan zijn tas is hij de verpleger van je oom. Wat doen we? Even wachten tot hij zijn werk heeft gedaan?' vraagt Loekie aarzelend.

Terrie schudt haar hoofd. 'Waarom zouden we? Dan kunnen we meteen kennismaken. Ik zal die knaap immers dagelijks ontmoeten? Oh, ik ben zo blij dat jij bestaat, Loek!'

Loekies heldere lach ontspant Terrie tegen wil en dank. Tegelijk stapten ze uit de wagen en kijken elkaar over het dak aan. 'Het is een verrukkelijke omgeving hier. Een vakantiegebied. Ruik eens,' zegt Loekie verrukt snuivend. 'Ik wed dat hier heidevelden in de buurt zijn. Kom op, we gaan!'

De verpleger is inmiddels binnengelaten. De twee vrouwen lopen langzaam over het met lage klimop omzoomde paadje.

'Een lief huis,' verzucht Loekie. Als Bart ooit promotie maakte, zou zij beslist over verhuizen beginnen! Ze drukt kort op de bel en vlugge voetstappen komen gehoorzaam naderbij.

De vrouw die opendoet begrijpt meteen wie de twee op de stoep zijn. Haar ogen vliegen van de een naar de ander. 'U bent zeker het nichtje van meneer?' Ze steekt een hand uit naar Terrie, die zich meteen bewust wordt van haar achtergrond die ze zo graag, zo dolgraag, anders had geweten. Ze voelt zich alsof deze op haar voorhoofd valt te lezen.

Loekie geeft haar een por in de zij en neemt het woord, maar haar wordt gelijk het zwijgen opgelegd.

‘Ik ben de hulp in de huishouding: mevrouw Kelderman. Noem me maar meteen Ans. Dat is wat gezelliger. Kom binnen, meneer heeft net de broeder op bezoek. Zo meteen brengt hij meneer in z’n wagentje naar de huiskamer.’

Het is koel in de betegelde hal, waar een aantal deuren toegang geeft tot de verschillende vertrekken.

Het is Terrie vreemd te moede. Ze verwacht ieder moment tante Alie te zien opduiken van achter een deur. Ze voelt de priemende ogen als het ware op zich gericht.

Mevrouw Kelderman opent de kamerdeur met een zwierig gebaar van een arm en zegt bijna plechtig: ‘Kom binnen, dames, en ga zitten. Maak het jullie gemakkelijk.’ Na dit ‘bevel’ verdwijnt ze richting keuken.

‘Wat een fijn huisje!’ zegt Loekie genietend. Een schuifwand van glas scheidt de kamer van het terras en gunt hun een royale blik op de ietwat verwaarloosde tuin. Fluisterend vraagt ze of Terrie dit alles ooit zal erven.

Terrie schudt glimlachend haar hoofd. ‘Ik denk dat er sprake is van een zware belasting hier. Het zal zo’n beetje neerkomen op quitte spelen.’ Lang hoeven ze niet op de koffie te wachten. Ans brengt een blad binnen waarop alle benodigdheden staan. Een thermoskan prijkt tussen de kopjes die Terrie zich herinnert. Ze zijn van porselein en beschilderd met motieven in een zachte kleur blauw. Het zijn pronkstukken van tante Alie, die achter glas werden bewaard en nooit werden gebruikt.

‘Meneer komt eraan. Een ogenblik nog!’ Ze zet het blad op een lage tafel en duikt in de richting van de deur om deze net op tijd te openen voor de invalidenwagen die geruisloos naar binnen wordt gereden.

Een moment aarzelt Terrie. Er gaat zoveel in haar om. De altijd vitale oom Brinkman zo te zien, zittend in een wagentje!

Zijn linkerhand ligt slapjes op de deken die over zijn knieën is gevlijd.

De andere steekt hij uit naar Terrie. ‘Mijn lieve nicht. Wat ben ik blij jou te zien.’ Even trilt zijn stem. De heldere ogen nemen haar liefdevol op.

Een oude man was hij geworden. De tijd was niet onmerkbaar aan hem voorbijgegaan. Toch straalt hij een rust uit, vindt Terrie. Ze buigt zich naar hem over, drukt zijn hand en streelt even over het dun geworden spierwitte haar. Ontroerd zegt ze: ‘Ik ben zeker zo blij als u, oom Brinkman.’ Op dat moment weet ze dat het goed is; ze heeft juist gekozen.

Oom knipoogt en zegt tegen de verpleger: ‘Dit is mijn nichtje: Terrie Elsinga. Dat is haar vriendin. Nu ben ik toch de achternaam van jou vergeten, Loekie,’ verontschuldigt hij zich.

Terrie is blij dat oom haar verzoek het ‘Trees’ door ‘Terrie’ te vervangen, niet is vergeten.

De verpleger – een joviale, nog jonge man – drukt de handen en bedankt na het voorstellen voor de hem aangeboden koffie. Ans schenkt de kopjes vol en trekt zich na deze handeling tactvol terug. Oom Brinkman vertelt, zodra ook de verpleger is vertrokken, heel kort over het verloop van zijn ziekte.

Het meeste weet Terrie uit zijn brieven. ‘U hebt beneden een slaapkamer laten maken? Oh, ik begrijp het al, die grote werkkast is zeker weggebroken. Vanaf de weg zie je daar niets van. En nu pas valt het me op dat de kamerdeur verbreed is en dat de drempels weg zijn. Wat fijn dat u toch naar huis mocht, oom Brinkman. Ik ben u zo dankbaar.’

De zieke man knoeit met zijn koffie, wat Terrie doet opspringen. ‘Zo zie je maar, lief kind, dat de dank aan mijn kant is. Ik hoop dat de Heer mij nog een jaartje geeft, al was het alleen maar om jou op de been te helpen. Toe, geef me nog zo’n lekker koekje, Terrie. Het is nog steeds moeilijk eraan te wennen dat Alie er niet meer is. Zij vond één koekje genoeg.’

Loekie ziet dat ze zich wat betreft het contact tussen oom en nicht niet bezorgd hoeft te maken. Terrie was hier in goede handen. Ze kon

zichzelf hopelijk terugvinden. ‘Als jullie het niet erg vinden, stap ik op. Ik kan het Bart, die lieverd, niet aandoen te laat thuis te komen. Blijf zitten, Terrie, ik haal eerst jouw bagage uit de auto.’

Alleen met haar oom gooit Terrie eruit wat haar plaagt. ‘Oom Brinkman, hoe ziet u mij? Als een veroordeelde? Als iemand die heeft gesjoemeld met de wet? Tante Alie vond...’

‘Zwijg, Terrie! Alie is niet meer. Wij kenden haar allebei. Ik uiteraard anders dan jij. Ik hield op mijn manier van haar. Ze had ook lieve trekjes. Ze heeft jou – ten onrechte – verstoten, om het maar eens dramatisch uit te drukken. Ik voel me schuldig tegenover jou. Ik had je, bij voorbeeld na je moeders begrafenis, niet in de steek moeten laten. Maar ja, in die periode was Alie al niet goed. Twee sterfgevallen in korte tijd! Zo is het leven, m’n kind. Maar kom, we praten later nog wel verder. Dat zal ons beiden goeddoen. Als je me nu het terras op wil rijden? Ik kan werkelijk nog genieten van kleinigheden.’

Loekie komt binnen om afscheid te nemen. ‘Reken erop, meneer Brinkman, dat ik geregeld op bezoek kom. U woont hier zo heerlijk. Het is om jaloers op te worden!’

Terrie duwt de wagen, die licht als een veertje rijdt, voorzichtig door de uitgang zonder drempels naar de tuin. Het zonlicht zet de rode dahlia’s in een gloed en maakt dat de geel gekleurde blaadjes van de berkenboom van goud lijken.

‘Ruilen?’ vraagt oom Brinkman plagend. ‘Jij mijn huis en ik jouw jeugd!’

Loekie kleurt. ‘U zit hier in ieder geval fijner dan in het revalidatie-tehuis!’ veronderstelt ze, als ze de blauw dooraderde hand drukt.

Oom Brinkman knikt. ‘Toch had ik het daar goed. Ik heb er vrienden gemaakt. Mensen die jonger zijn dan ik. Sommigen waren er slecht aan toe. Ik heb er zelfs een schaakvriend aan overgehouden.’

Terrie loopt met haar vriendin mee naar haar auto. ‘Ik ben je zo dankbaar, Loekie. Wat jij allemaal voor me doet! Je zorg voor de flat bij

voorbeeld. Maar de huur loopt nog enkele weken en dan zal alles eruit moeten.'

Loekie kust Terrie op beide wangen. 'Geen zorg, we hebben alles goed doorgesproken. Ik weet precies wat naar de opslagruimte moet. Mocht je spijt krijgen: ik wacht tot het laatste nippertje. En vergeet me niet te bellen!' eindigt ze dreigend.

Terrie knikt. Ze wil het afscheid rekken. 'O ja, Loekie, nooit en te nimmer mijn adres doorgeven, wil je? Niek bestaat niet meer voor mij.'

Loekie reageert op kalmerende toon, terwijl ze in de auto stapt. 'Heus, ik zal het niet doen. Beloofd is beloofd. Trouwens: als ik dat broertje van jou op mijn stoep zag staan, weet ik niet wat ik zou doen.' Ze gespt haar gordel om, start de motor, klapt het portier dicht en draait het raampje omlaag. 'Dag, lief vriendinnetje van me!'

Loekie schudt het blonde, halflange haar naar achteren en geeft een dot gas. Ze is in een mum van tijd de straat uit, die na haar vertrek doodstil is.

Of er alleen maar gevels waren gebouwd zonder huis. Het leek wel een decor voor een film. Langzaam loopt Terrie voor de tweede maal die ochtend het paadje op. De deur staat op een kier. Ze is niet langer een bezoeker. Ze is een medebewoonster. Een volwaardig lid van de maatschappij; een vrij mens.

Over de daken van de huizen heen klinkt onverwacht het beierend geluid van kerkklokken. Zou het een trouwpartij aankondigen of misschien een begrafenis? Terrie haalt haar schouders op. Het geluid maakt iets in haar wakker. Het doet haar neurïen. Ze recht haar schouders. Ze zal vechten! Vechten om te winnen.

De grootste kamer boven is voor Terrie. Ans had haar best gedaan het vertrek knus te maken voor de nieuwe huisgenote van meneer. In de achtertuin had ze een royale bos dahlia's geplukt en ze had deze in een vaas, gevuld met water, gezet. Zo zag het er tenminste uit. De vitrages

waren gewassen en leken wel gesteven. Het leek wel het type petticoat uit de jaren vijftig, vindt Terrie. Het enige dat haar tegenstaat is het brede tweepersoonsbed. Het idee dat tante Alie daarin had geslapen. Misschien was ze er zelfs wel in gestorven.

‘Alles naar je zin?’ vist Ans, die per se de koffer naar boven wilde dragen.

Terrie knikt en gaat voor het raam staan. Ze kijkt neer op de achtertuin, die romantisch rommelig is. Jaren terug zou men het beeld dat ze nu kreeg, als slordig betitelen. Nu echter was het mode oude teilen en bakken te vullen met struikjes en eenjarig goed. Ze zou zo aan de slag willen.

‘Ik ben alleen niet zo’n groot bed gewend, Ans,’ jukt Terrie.

Ans komt naast haar staan en verschikt met beide handen de petticoatjes.

‘Dat kan ik best begrijpen, maar ze is daar niet in doodgegaan, eh, Terrie. Dat mag ik toch zeggen, niet? Terrie. Je tante is in het ziekenhuis overleden. Weet je wat we doen? We halen een bed uit het kleine kamertje. Het is wel oud, maar het is best bruikbaar. Meneer hoeft het niet te weten. Die komt nooit meer boven: de stakker.’

Zo geruisloos mogelijk sjoeren de twee met de onderdelen van het bed. Hijgend verzucht Ans, als het karwei is geklaard: ‘Je weet in meneers toestand maar nooit. Het kan best zijn dat er verpleging voor dag en nacht moet komen. Hij wil daar jou per se niet voor gebruiken. In dat geval maken we van dit rommelkamertje in een handomdraai een slaappleats. We zetten de stukken van het bed nu gewoon tegen een muur en doen de deur dicht. Ziezo, nu maken we jouw bedje op, Terrie!’

Terwijl Ans driftig in de weer is met dekens, lakens en slopen, bergt Terrie haar nieuwe garderobe op. Ze denkt terug aan de rechte rokjes en hooggehakte schoentjes die zich in de Zwaluwstraat bevinden, weggepropt in een zwarte plastic zak. De kleding die perfect paste bij een juffrouw die een goede baan op een bank had en van plan was car-

rière te maken. Ze sluit de kastdeur en voelt hete tranen achter haar ogen branden. Ze moest vechten en winnen. Ze moest een doel stellen. Een doel? Ja! Ze wilde een nieuw mens worden. Ze moest het verleden begraven en dood verklaren. Ze had haar straf uitgezeten. Een straf die ze volgens de wet verdiende. Maar had ze anders kunnen handelen? Ze wist van zichzelf, als ze haar gedachten hun gang liet gaan, dat er geen houden meer aan was. Om en om zou ze de gebeurtenissen telkens opnieuw belichten. En ze zou kijken of er niet toch een andere uitweg was geweest. Ze was een medeplichtige. Ze hoorde de zware stem weer in zichzelf. ‘Wil Terèse Maria Elsinga gaan staan?’ Ans zucht diep achter haar. ‘Mooi geregeld toch, nietwaar? Wel, ik wens je nu alvast een goede nachtrust!’ Ze snuift een keer en de punt van haar neus zwaait lichtelijk heen en weer.

Terrie kijkt er gefascineerd naar.

‘M’n vlees roept!’ zegt Ans dramatisch en rent naar beneden, Terrie glimlachend achterlatend.

Het roepende vlees, denkt ze. Ze sluit de kastdeuren. Het was toch jammer van die leuke rokjes en elegante bloesjes. Wie weet zou ze eens nieuwe aanschaffen. Voorlopig hield ze het evenwel bij vrijetijdskleding. Mocht ze ooit geconfronteerd worden met een oude bekende, dan had zij een voorsprong. Zoals ze er nu uitzag, zou zelfs de beste collega van weleer aan haar voorbijgaan. Als ze hier ingeburgerd was, zou ze een kapper opzoeken die ‘iets’ met het haar mocht doen. Misschien wel een kleurtje erin.

Kritisch kijkt Terrie de ruime kamer rond. Een paar dingen uit de Zwaluwstraat wilde ze toch wel hebben. Vanavond in bed zou ze een lijstje maken voor Loekie. En Bart (die lieverd!!) zou wel helpen sjouwen.

Het bureautje dat van moeders moeder was geweest, kon hier goed staan. En de oudhollandse stoeltjes die nodig nieuwe matjes moesten hebben, kon ze ook laten komen.

Langzaam loopt ze naar beneden. Ze treft haar oom lachend aan, de

telefoon stijf aan een oor gedrukt. De linkerhand ligt slap, alsof-ie er niet bij hoort, op de geruite plaid.

‘Ze komt net binnen, amice. We moeten gauw weer contact hebben. Dan stel ik Terrie aan je voor. Nee, het is nu Terrie, onthoud dat goed, Jan. En vergeet niet je dochter mijn groeten te doen!’ Jaren jonger lijkt oom Brinkman, als hij de hoorn teruglegt op de haak. ‘Dat was een relatie die ik in het verzorgingshuis heb opgepikt. Jan is er slecht aan toe... en nog zo jong, Terrie. Begin veertig. Triest. Zijn kwaal sloopt hem, al gaat het langzaam.’ Oom Brinkmans ogen versombereren. Hij roffelt met de vingers van zijn rechterhand op de telefoon.

‘Je hebt het te nemen. Jan is zo fijnbesnaard. Gevoelig. Belezen, uiterst muzikaal... kortom een zegen voor wie naast hem leven. Het was een eer voor me als ik een schaakpartijtje won, Terrie. Dat mis ik. Kun jij schaken?’

Terrie is tegenover hem gaan zitten, glimlacht ontkennend. ‘Wel dammen. Enne... met scrabble was ik vroeger nogal goed. Ik hield van spelletjes. Halma, rummicub... noem maar op.’

Oom knikt. ‘Tja, je bent gezelschapsdame of niet! Ga maar eens naar de stad, koop gerust een lading spelen. De winter staat voor de deur, ik haal het voorjaar nog wel, meent mijn huisarts!’

Die laatste woorden schokken Terrie. De lente... zelf is ze bezig te werken aan een nieuwe Terrie. Ze heeft haar oom welbewust een plaats in de toekomst bedeed. Een halfjaar... Bang kijkt ze hem aan.

‘Niet zo triest, liefje...’ zegt de oude man vriendelijk. ‘Ik zit in de wachtkamer en wanneer ik aan de beurt ben, weet alleen Degeen die de namen afroept. Ik ben niet bang, weet dat goed. Belast ik je te veel? Dan moet je het zeggen. Jouw aanwezigheid betekent veel voor me. Ik ben geen mens dat het ritme van een verzorgingstehuis kan verdragen. Als ik stil in een hoekje wil zitten mediteren, moet dat kunnen, begrijp je? Niet op commando slapen en eten. Ik ben je dan zo dankbaar en wilde dat ik je naar waarde kon belonen. Wat ik heb, is voor jou, dat weet je. Maar kom, ik hoor Ans met borden rommelen. Wees zo goed

en rijd me naar de eethoek. We eten altijd 's middags warm, na de afwas gaat Ans naar huis. Ik kan er slecht tegen om laat te dineren, het is mijn maag, weet je...'

Vermoeid na de vele zinnen leunt oom Brinkman achterover, besefend dat hij heel wat los heeft gemaakt bij Terrie. Misschien is ze wel teleurgesteld. Hij kan haar tijdelijk onderdak geven, de kans bieden tot zichzelf te komen. De rest zal ze zelf dienen te klaren. Veel tijd krijgt ze niet, helaas. Misschien is God hem genadig, schenkt hem terwille van dit overgevoelige nichtje, een paar maanden meer.

Als oom Brinkman zich na het eten te rusten heeft gelegd, wassen Ans en Terrie samen af. Natuurlijk komen er vragen. Had Terrie geen baan, kon ze zich zo maar vrij maken? Oom boft maar...

Terrie verzint de antwoorden, prent ze gelijktijdig in haar hoofd. Straks wordt ze betrap op haar verzinsels. 'Ach... ik heb indertijd mijn moeder ook verzorgd, tot het niet meer ging. Ik heb dus enige ervaring. Mijn moeder is na de geboorte van... na een geboorte nooit meer echt sterk geworden. Uiteindelijk is ze in een ziekenhuis overleden. Ik was er door omstandigheden niet bij en dat vreet aan je. Je kunt je lange tijd niet voorstellen dat ze er echt niet meer is, Ans. Maar kom, laten we over iets vrolijkers praten, vertel jij eens wat over jezelf, ik weet niets van jou.'

Als de vaat is gedaan, kent Terrie Ans' hele levensloop, plus die van haar man, burens en overburens.

Bovendien heeft ze wat geleerd. Het is een koud kunstje om de aandacht van je eigen persoon af te leiden: je hoeft slechts een ander aan te sporen over zichzelf te vertellen!

Het is goed toeven in de zonovergoten achtertuin van de bungalow. Terrie slentert over de verweerde flagstones, kan zich de precieze tante niet voorstellen tussen de verwilderde borders waar de sterkste en snelst bloeiende vaste planten het gewonnen hebben van de zwakkere

soortgenoten. Weer ziet ze er een les in. Zorgen dat je bij de 'sterken' blijft behoren, althans geestelijk. Je fysieke toestand heb je niet altijd in de hand, dat zie je ook aan die vriend van oom, Jan Dinges.

Terrie bukt zich om hier en daar wat onkruid weg te plukken. Veel verstand van tuinieren heeft ze niet, maar onkruid onderscheiden van gekweekte rassen lukt nog wel.

De milde nazomerzon streelt haar rug en schouders. Het is zo stil in de geurige tuin. Floxen in vele tinten roze tot wit geuren. Bijtjes zomen eromheen. Af en toe ritselt een verdord blad van de bomen en struiken. Heel vaag dringen geluiden van voorbijgaand verkeer tot haar door, nu en dan passeren fietsers het huis aan de voorkant, klinken stemmen op, verdwijnen weer.

Terrie heeft opeens het gevoel of ze begluurd wordt. Een zeldzaam onaangename ervaring. Betrapt. Gearresteerd. Beroofd van een groot goed, je vrijheid... Ze weet dat ze doordraaft. Het is een lichamelijke reactie, een chemisch gebeuren. Adrenaline is immers de oorzaak, zo zit dat.

Toch draait ze haar hoofd om, kijkt naar de dichtstbijzijnde woningen waarvan ze alleen de daken en een stukje van de bovenverdiepingen kan waarnemen. Nergens valt een levende ziel te bespeuren. Straks blijkt nog dat ze aan waanideeën lijdt. Je kunt aan een opsluiting van alles overhouden, is haar verteld.

Ze verroert zich niet. Het onaangename gevoel wil niet wijken. Haar blik wordt als het ware naar de struiken naast haar getrokken, waar hier en daar trosjes rode bessen bengelen. Waarschijnlijk is de grootste hoeveelheid door vogels geogst, wie heeft in dit huis belangstelling voor wat er groeit en bloeit in de tuin? Dan ziet ze wat haar op stang heeft gejaagd. Of liever gezegd: wie. Te midden van het gevallen en verdroogd blad ziet ze een paar felle gele ogen met grote, zwarte pupillen. Doodstil zit een cyperse kat haar aan te staren, klaar om op de vlucht te slaan. Terrie herkent in het poezengedrag een stukje van dat van haarzelf. De omgeving verkennen, bij onraad vluchten.

Ze maakt zachte loggeluidjes, stelt op de een of andere manier het diertje gerust. Hij of zij komt zelfs na enige aarzeling op de uitgestoken hand toe, de staart omhoog met een krul erin.

Terrie tilt het beestje op, verbaast zich over het geringe gewicht. Een licht gesnor is de beloning voor haar strelingen. ‘Heb jij trek in wat lekkers, poekie?’ fluistert ze. ‘Je weegt veel te weinig... heb je geen baasje of vrouwtje?’ Ze bedenkt zich niet lang, laat de tuin de tuin en neemt de poes mee naar binnen. Ze sluit de keukendeur alvorens het dier op de grond te zetten. Tot haar verbazing springt de poes meteen op een keukenstoel, gaat tevreden zitten, maakt met beide voorpoten grappige trappelende bewegingen.

‘Net of jij hier hoort!’ meent Terrie. Zodra ze een schoteltje melk op de grond heeft gezet, springt poes van de stoel en lebbert het witte vocht in een mum van tijd naar binnen. Terrie zoekt in de koelkast naar iets dat geschikt is voor een kattenmaagje, plukt een plakje boterhamworst uit een zakje en laat dit aan het hongerige diertje ruiken. Ze hurkt naast de poes, streelt met een vinger de grappig gestreepte rug. ‘We kijken oom Brinkman lief aan, wat jij? Misschien mag jij wel hier blijven. Je hebt vast geen kosthuis, anders was je niet zo magertjes. En, poes, als het winter wordt, mag jij fijn in dit warme huis wonen, net als ik. Veilig voor de buitenwereld... niemand komt ons hier zoeken...’ De kat spint, geeft kopjes tegen de rug van haar hand, langs de in spijkerbroek gestoken benen.

Even volkomen tevreden met het leven zoekt Terrie met poes de tuin weer op, hopend dat het dier in haar buurt wil blijven. Ze gaat op een verveloze bank zitten en klopt op de plaats naast haar. Even een aarzeling en hup... dan springt poes vlot op de bank. Samen genieten ze elk op de eigen manier van de nazomermiddag, de geuren en warme kleuren, die zo specifiek voor dit jaargetijde zijn. Terrie heft haar gezichtje op naar de zon, bant alle hinderlijke gedachten uit en dwingt zichzelf te genieten. Voor zover dat mogelijk is... Van haar mag deze middag eindeloos duren.